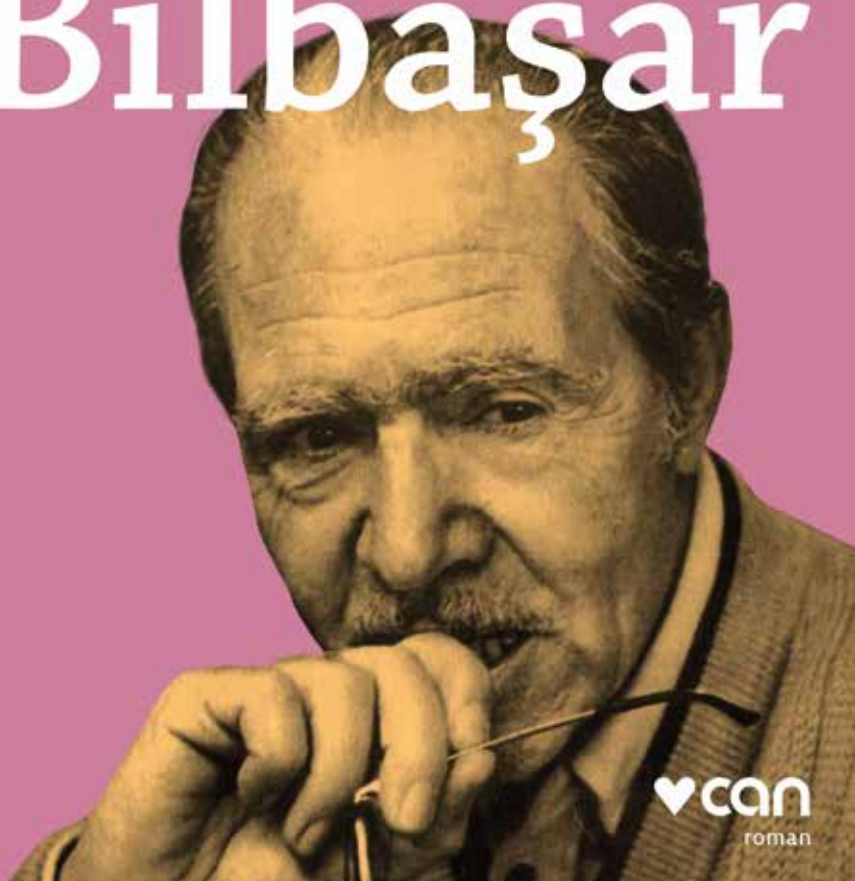

Zühre Ninem

Kemal Bilbaşar

♥ can
roman

KEMAL BİLBAŞAR
ZÜHRE NİNEM

© 2015, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Yazko, 1981

Can Yayınları'nda 1. basım: Temmuz 2015, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Tamer Erdoğan

Düzeltili: Zühre Güldoğdu

Mizanpaj: M. Atahan Sıralar

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Tasarım (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 26699

ISBN 978-975-07-2599-9

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750725999

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

KEMAL BİLBAŞAR
ZÜHRE NİNEM

ROMAN

♥can

Kemal Bilbaşar'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Başka Olur Ağaların Düğünü, 2003

Cemo, 2003

Denizin Çağırışı, 2003

Memo, 2003

Ay Tutulduğu Gece, 2015

Bedoş, 2015

Cevizli Bahçe, 2015

Irgatların Öfkesi, 2015

Kölelik Dönemeci, 2015

Yeşil Gölge, 2015

KEMAL BİLBAŞAR, 1910'da Çanakkale'de doğdu. Ortaöğrenimini 1929'da Edirne Öğretmen Okulu'nda tamamladı, iki yıl ilkokul öğretmenliği yaptı. Gazi Eğitim Enstitüsü Tarih-Coğrafya Bölümü'nden 1935'te mezun oldu. Nazilli ve İzmir Karakaş ortaokullarında öğretmenlik yapan Bilbaşar, 1961'de emekliye ayrıldı; bir süre siyasetle uğraştıktan sonra 1966'da İstanbul'a yerleşti. İlk öykülerini, İzmir'de Cahit Tanyol ve İlhan İleri'yle birlikte çıkardıkları *Aramak* dergisinde yayımladı (1939). Bilbaşar, 1945-1952 yılları arasındaki dönem hariç, sürekli öykü yayımladı, radyo oyunları yazdı, pek çok gazete ve dergide öykü, roman ve makaleleri yayımlandı. Tiyatro, senaryo ve ders kitapları da yazan Bilbaşar, 1961'den sonra daha çok roman türüne ağırlık verdi. Bilbaşar, 1939'da "Budakoğlu" öyküsüyle Ankara Halkevi Öykü Yarışması'nı, *Cemo* adlı romanıyla 1967 Türk Dil Kurumu Roman Ödülü'nü, *Yeşil Gölge* romanıyla da 1970 May Roman Ödülü'nü kazanmıştır. 21 Ocak 1983 tarihinde aramızdan ayrıldı.

Kule Kahveleri'ndeki şehit

1

Saat kulesinin gongu vurmaya başladı.

Selanik halkı, saatlerini ayarlamak için alışkanlıkla kulak kabartıp gongk vuruşlarını ağır ağır saydılar. Ne var ki, gongk sesi dörtte durunca hep şaşırıldılar, sonra başlarını salladılar: Demek işgal altında, Beyaz Kule'nin şaşmaz saati bile bozulmuştu. Oysa yanılıyorlardı, neden başkaydı: Birleşik Komutanlık, saatin ezani ayarını, Batı saat ayarına göre düzenletmişti.

Saat kulesinin vuruşları dalga dalga yayılarak Koca Kasım Paşa Mahallesi'ne ulaştı, Islahhane Caddesi'nde, kapısının üst yanından büyük bir Fransız bayrağı sallandırılmış üç katlı evin perdeleri inik odalarında da yankılandı.

Polis Komiseri Hüsnü Naim Bey'in kayınvalidesi Zühre Hanım, konuk odasının penceresi önündeki minderde oturmuştu, endişeli bir yüzle örgüsünü örüyordu. İşgal askerlerinin taşkınlıklarına, Müslüman kadınlara reva gördükleri hakaretlere dair komşulardan duydukları söylentiler yüreğini cendere içinde tutuyordu. Damadının güvendirici sözlerine karşın, kapıdaki bir arşınlık bez parçasının canlarını, mallarını koruyacağına bir türlü inanamıyordu. Saat kulesinin gongk sesi odada yankılanmaya başladığında Zühre Hanım, gözlerini örgüsünden kaldırıp konsol üzerindeki dörtken çerçeveli kara saate

bakarak, vuruşları saymaya başladı. Tuhaf şey... Akrep on'u gösterdiği halde, saat kulesinin vuruşları dörtte kesilmişti. Zühre Hanım buna bir anlam veremedi. Zahir, kara düşüncelere dalmış olduğundan saatin önceki vuruşlarını kaçırmıştı. Gene de bu yorumla yetinmedi, sesini yükselterek yandaki odada yorgan kaplayan kızı Nuriye'ye seslendi:

“Beyaz Kule'nin saati kaç vuruş vurdu mori Nuriye?”

Nuriye Hanım, son hamileliğinde, Çanakkale'nin ünlü yorgancısı Rizeli Hasan Usta'ya diktirdikleri atlas yorgan üzerine eğilmişti. Onun da yüzünde tasalı bir anlam vardı. Bu karışıklık günlerinde, Fransız konsolosuna güvenip ortalıkta üniformasıyla, meçiyle korkusuzca dolaşan kocasının başına bin türlü musibet gelebileceğini düşünerek yorganı nasıl kapladığını bilmiyor, iğneyi aynı yere iki-üç kez batırıp çıkardığı oluyordu. Annesinin ünlemesiyle, korkulu bir düşten uyanır gibi doğruldu, “Hı? Bilmem... saymadım anne...” karşılığını verdi.

Çocuklara dadılık eden Musevi kızı SARIKA işgal gününden beri eve uğramadığından, iş zamanı, odanın bir köşesinde küçük kardeşlerini oyalamakla görevlendirilen yedi yaşındaki Burhan, “Ben saydım anneciğim,” diye atıldı, “dört sefer dan dan vurdu.”

Nuriye Hanım, oğlunun dediklerini annesine aktardı:

“Burhan, dördü vurduğunu söylüyor ama belki iyi saymamıştır. Saat şimdi dört olur mu hiç? Nerdeyse ikinci ezanı okunacak.”

İhtiyar kadın, şaşkın gözlerini kara saatten ayırmaksızın dudaklarını büzdü, “Tuhaf şey... Ben de dört saymıştım... Beyaz Kule'nin saati mi bozuldu acaba? Dur bakalım, sonraki vuruşunu islah sayalım,” dedi.

Ev yeniden sessizliğe gömüldü.

Ne ki bu sessizlik uzun sürmedi, sokak kapısının el biçimi tokmağı birden hızlı hızlı dövülmeye başladı.

Zühre Hanım da kızı da korkuyla irkildiler. Yüzleri bembeyaz kesilmişti. Naim Bey'in evde bulunmadığı saatlerde kapı çalındı mı, kadınların yürekleri ağızlarına geliyordu: Zühre Hanım, evi düşman erlerinin bastığını sanıyordu. Nuriye Hanım'sa birinin kara haber getirdiğini.

Kadınların donup kalmasına karşın küçük Burhan, coşkulu bir sevinçle yerinden fırladı, "Bey'bam mı geldi acaba anneciğim?" diyerek cumbalı pencereye koştu. Kardeşleri de, "Babacım! Babacii," diyerek ardından seyirttiler.

Nuriye Hanım, cumbaya tırmanan oğluna korkulu gözlerle bakıyor, "Kimmiş?" diye sormak istiyor ama bir türlü cesaret edip soramıyordu.

Burhan, ardı sıra cumbaya tırmanmaya çalışan kardeşlerini geri iterek pencereden uzandı, aşağıya baktı. Kapıda iki çarşafly kadın duruyordu, Burhan, başını geri çevirip sesini alçaltarak, "Anneciğim, çarşafly iki teyze var kapıda..." deyince genç kadın bir sıçrayışta çocukların itiştikleri cumbalı pencereye vardı, yavrularının başı üzerinden uzanıp baktı. "Hayırdır inşallah," diye mırıldanarak pencereden çekildiği sırada annesi Zühre Hanım içeri girdi. "Yunan askerleri mi yoksa Bulgar askerleri mi geldi?" diye sormadı.

"Kimdir kapıyı çalanlar mori kızım?" diyebilirdi.

Nuriye Hanım, kapıya doğru ilerleyerek, "Bilmem," dedi, "çarşafly, tanımadığım iki hanım var kapının önünde. İnip bakayım, kimi istiyorlar." Kocası hakkında kötü haber getirmiş kimseler olabilecekleri düşüncesi elini ayağını kestiği halde kuşkusunu annesinden gizliyordu.

Nuriye Hanım, yüreği çarparak merdivenleri inerken, Zühre Hanım, ardı sıra sofaya çıkıp merdivenlerin üst sahanlığında dikildi.

Kapı, sabırsızlıkla üst üste dövülüyordu.

Nuriye Hanım, karışıklık günlerinin olağanüstü ihtiyatlılığıyla kapıyı açmadan sordu:

“Kim o?”

Dışardan kısık bir erkek sesi, “Benim Gelin Hanım, Naim Bey’in ağabeyi... Çabuk açın kapıyı,” dedi.

Nuriye Hanım, büsbütün şaşırmış bir yüzle annesine döndü, daha çok dudak kımıldanışlarından anlaşılan fısıltılı bir konuşmayla, “Bizimkinin ağabeyi Abdülazim Bey’miş çarşafa gelen,” dedi. Kayınbiraderi neden böyle çarşafa bürünerek gelmişti? Peşlerinde komitacılar mı vardı? Yoksa Naim Bey’in başına bir felaket mi gelmişti? Yüreği daha bir çarpmayla birlikte endişe ve merakın dürtüsüyle, sürmesini çekip kapıyı açtı.

Kapıdaki çarşaflılar hemen içeri daldılar. Nuriye Hanım, gelenleri kovalayan birileri varmış da içeri girmelerini önlemek istiyormuşçasına bir telaş ve korkuyla kapıyı örttü. “Hoş gelmişsiniz,” demeyi akıl edemedi. Gelenler, yüzlerindeki peçeleri kaldırdılar. Nuriye Hanım, kayınının yanındakini hemen tanıdı, emektar hizmetçileri Seher Kadın’dı. İkisinin de yüzleri sapsarıydı, gözlerinin halkaları geniş genişti. Abdülazim Bey de, Seher Kadın da buraya gelesiye geçirdikleri heyecan ve korkudan takteleri kesilmiş gibi kendilerini merdivenlere bıraktılar. Seher Kadın, “N’olursun Gelin Hanım, Allah rızası için bir bardak su ver! Çarşaf altında da beyefendiyi tanıyacaklar diye yol boyunca ecel terleri döktüm hep, dermanım kalmadı,” diye yakıldı.

Nuriye Hanım bir şey söylemeden su getirmeye yöneldiği sırada Zühre Hanım engelledi, “Sen yorulma Nuriyecğim, sucazı ben getiririm,” dedi. Sofradaki küpten kalaylı maşrapayla su aldı, masa üzerinde, ağızları dantel örtüyle örtülmüş renkli iki konuk bardağını doldurdu, tepsiye dizdi, basamakları inerek suyu konuklara sundu. O sırada çocuklar da merdiven sahanlığında göründüler, parmaklıklara tutunarak, meraklı gözlerle aşağıya baktılar.

Seher Kadın, teşekkürlerle aldığı bardaklardan birini beyine uzattı, “Siz de az helecan çekmediniz beyefendi! Buyurun, şu suyu için!” dedi. Abdülazim Bey, bardağı aldı ama elleri titrediği için ağzına götüremedi, iki avucu arasında tuttu, “Beni çarşaf içinde görünce çok şaşırdınız değil mi Gelin Hanım?” diye konuşmaya başladı. “Düşman şehre gireli beri çoluk çocuk bir arkadaşın evine sığındık. Bulgar komitacılarının bizi rahat bırakmayacaklarını biliyordum. Savaştan önce şifrelerini çözüp pek çoklarının tepelenmesine sebep olduğumuz için, arkadaşları bizden öğ almak isteyeceklerdi elbet. Netekim haber geldi, Naim’le beni arıyorlarmış. Naim nerede?”

Nuriye Hanım, kayınbiraderine, korkudan açılmış gözlerle bakarak, “Öğle yemeğinden sonra Fransız konsolosunun kavasası geldi, birlikte konsolosluga gittiler,” dedi.

Abdülazim Bey, bir kez daha davranıp suyu ağzına götürmek istedi ama gene eli titrediğinden beceremedi, su içmekten vazgeçti.

“Sivil mi giyinmişti bari?”

“Hayır, sağ olsun, sivil elbisesini hiç giymiyor. Üniforması vardı sırtında.”

Abdülazim Bey paylayan bir çıkışla, “Çok ihtiyatsızlık ediyor Naim,” dedi. “Söyle ona Gelin Hanım, bu karışıklık günlerinde Fransız konsolosuna da güvenmesin, İtalyan balyozuna da. Ya saklansın ya da benim gibi gizlice buradan kaçmanın çaresine baksın! Yoksa sonu felaket olur.”

Zühre Hanım, başını iki yana sallayarak söze karıştı:

“Çerkez damarını bilirsin kardaşının, Abdülazim Bey kızanım... Sağ olsun Naim Bey, bizim sözümüzü hiç dinlemez. Bin kerek yalvarıp yakarmışım. ‘Kendine acımazsan genç karıcığın, maksımcıklarına acı!’ derim. ‘Gâvur milletine inan olmaz, sana kıyarlarsa halımızı köpekler

yemez,' derim. Sırtımı okşar, 'Merak etme valide hanım, damadının kılına bile dokunamazlar. Cümlemiz Fransız dostlarımızın himayesindeyiz,' der; kapıdaki bayrağa, Fransız konsolosunun verdiği şu bez parçasına güvenir... Mori kızanım, yatıra bağlanmış çaputa bile güvenemem ben..."

Abdülazim Bey başını salladı, biraz da kendini savunma çabası sezilen bir heyecanla, "Doğru söylüyorsunuz büyükhanım," dedi, "düşman işgali altında Fransız'ın, İngiliz'in dostluğuna güvenerek yiğitlik taslanmaz. Naim gelince benim tarafımdan söyleyin: Sakın kendisini tanıyacıkları bir kılıkla sokağa çıkmasın! Madem Fransız konsolosu koruyuculuk vaadinde bulunmuş, gitsin, sizi Selanik'ten kaçırmayı için ondan yardım istesin. Bugün de yarın da İstanbul'a vapur var. Ben çoluğumu çocuğumu alıp bu gece kalkacak İtalyan vapuruyla kaçacağım. Naim de acele etsin, hiç olmazsa yarınki vapura yetiştirsin sizi; komitacılara fırsat vermesin. Dışarı çıkarken, konsoloshaneye bile gitse, benim gibi çarşaf giysin sırtına... Can pazarı bu... Erkeklik taslamanın sırası değil... Tekrar söylüyorum, ağabey sözü dinlesin, Fransız konsolosuna güvenerek düşman içinde kalmasın! Bugün yarın, Selanik'ten kaçırmaya baksın sizi... Yoksa komitacıların elinde ziyan olursunuz."

Abdülazim Bey, elindeki bardağı merdiven basamağına koyarak ayağa kalktı, "Haydin, Tanrı'ya emanet olun! İnşallah arkamızdan siz de sağ selamet İstanbul'a gelirsiniz. Adresimi, İstanbul Maarif Müdürlüğü'nden sorar öğrenirsiniz, buluşuruz," dedi.

Abdülazim Bey de Seher Kadın da, ana kızla helalleştiler. Abdülazim Bey, merdivenleri çıkararak sahanlıkta dikilen çocukları teker teker kucağına aldı, öptü. Sonra yelek cebinden çıkardığı çil kuruşları ikişer tane koydu avuçlarına, "Bunlarla çerez alırsınız kendinize," dedi.

Çocuklar, amcalarının acayip kılığına öyle hayretle bakıyorlardı ki, avuçlarına konan paralara sevinemediler.

Abdülazim Bey, Burhan'ın, Mükerrerem'in yanaklarını okşayarak gülümsedi, "Gâvur içinde kalınca, erkekler de çarşaf giymek zorunluğunu duyarlar böyle işte..." dedi, çarşafının peçesini örttü: "Haydi Seher Kadın, aç kapıyı da gidelim!" Merdivenleri inmeye başladı. "Karanlık basmadan eve ulaşamazsak devriyeler bizden kuşku lanırlar, maazallah peçemizi açtırmaya kalkışır ki, halimiz duman olur."

İki çarşafı, kapıdan çıkıp eteklerini uçurarak uzaklaştılar. Nuriye Hanım arkalarından kapıyı sürmeledi.

2

Ortalık iyice karardığı halde Naim Bey hâlâ eve dönmemişti. İki kadın, türlü kara düşüncelerle için için kavruldukları halde ışığı yakmıyorlar, avunmak için kendilerine türlü iş icat ediyorlardı. Nuriye Hanım, yorgan kaplamasını bitirmiş, yüklüğe kaldırmıştı. Şimdi yemek odasında akşam için masayı hazırlamaya çalışıyordu.

Zühre Hanım, kendisini örgüsüne veremediği için örgü torbasını minderin şiltesi üzerinde bırakarak mutfağa inmiş, etli fasulyeyi mangala oturtmuş, maltızda pilav hazırlığına girişmişti. Damadı fasulyenin helmelenmişini, pilavın yeni pişmişini severdi. Fasulye pilavı önüne sürünce Naim Bey pek keyiflenir, kendisine türlü iltifat yağdırarak ellerini öperdi. Zühre Hanım, içinde o eski mutluluğu duyamıyordu, damadının kendisine bir daha böyle iltifatlarda bulunamayacağı kuşkusu yiyordu içini.

Nuriye Hanım, tabakları, çatal kaşıkları bir bezle silerken birden ayak sesi duymuş gibi, elindekileri masaya bırakıp bir koşu oturma odasına geliyor, babalarının yolunu gözlemek için cumbaya dolmuş olan çocukların

başları üzerinden uzanarak sokağa bakıyor, ne ki alacakaralıkta sokağı daha da ıssız görerek düş kırıklığıyla pencereden çekiliyor ama dermansız kollarını güçlendirmek, yüreğini ısıtmak istercesine yavrularını kucaklayıp öpüyor, “Uslu uslu oturun, e mi yavrularım!” diyordu, sonra Burhan’ı uyarıyordu: “Sen de ağbileri, dikkat et de kardeşlerin içeriye yuvarlanmasınlar. Bey’banın köşeyi döndüğünü görünce de hemen bana seslen! Gidip kapıyı açayım... Bilirsin, babacığın sağ olsun, kapıda bekletilmekten hiç hoşlanmaz.” Burhan da iki koluyla kardeşlerini sarmaya çalışarak, “Merak etme anneciğim!” yanıtını veriyordu.

Ne ki, Nuriye Hanım, oğlundan, içindeki kaygıları silip götürecektir bu müjdeli ünleyişi bir türlü duyamıyordu.

Cumbada oturan çocuklar da aynı özlem içindeydiler, gözlerini sokağın başından ayırmıyorlardı. Burhan, “Bey’bamız şimdi gelecek, bize şeker, çikolata getirecek,” dedi.

En küçük kardeşi Kemal, her akşam yemeye alıştığı şekerlemelerin tadını ağızda duyarak, “Ben keker, çuku ham ham,” diye ellerini çıırttı.

Kız kardeşi Mükerrerem, ayrıcalık görmeye alışkın birinin onurlu kasılışıyla, “Bey’bacım bana gıcır sakız da getirecek,” dedi. Burhan, yaltaklıkla Mükerrerem’i öptü, “Gıcır sakızından bana da bir çiğnemlik vereceksin değil mi kardeşim?” dedi. “Karşılıklı şişirip patlatırız sakızlarımızı bir güzel.”

Ama Mükerrerem bu hevese kaptırmadı kendini. Çok bilmiş bir kız çalımıyla başını arkaya attı, “Veremem abicim!” dedi, sesine koruyucu bir melek yumuşaklığı vermeye çalışarak ekledi: “Kardeşiz, sana kötülük edemem. Sakız çiğneyen oğlanların büyüdüğünde bıyıkları çıkmazmış, öyle söylüyor Zühre Ninem...”

Burhan omuzlarını silkip, “Çıkmazsa çıkmasın,” diye direneceği sırada, babasının ayyıldızlı komiser kalpağı,

ışıyan kılıcıyla sokağın başında belirmediğini, titiz bir yürüyüşle taştan taş sekerek geldiğini gördü, coşkuyla bağırdı:

“İşte Bey’bamız geliyor anneciğim!..”

Burhan’ın sevinç çığılığıyla, görünmez bir yükün ağırlığı altında eziliyormuşçasına omuzları çökmüş görünen kadınlar birden dirilip toparlandılar, kuş gibi hareketlendiler. Nuriye Hanım, aydınlanmış bir yüzle fırfırlı önlüğünü çıkarıp bir yana fırlattı. Üstünü başını çekiştirip saçlarını düzene koyarak dışarıya seğırtti, mutfakta takırdayan annesine seslendi:

“Naim Bey geliyor anne!”

Zühre Hanım, Burhan’ın sevinç çığılığını duymuş, rahatlamıştı, öyleyken becerili parmaklarla yıkanmış pirinci kaynayan suya boşaltırken, muştı haberini kızından öğrenmiş gibi, “Öyle mi?” dedi coşkulu, dualı bir sesle. “Gözümüz aydın mori kızım! Sağ salim kavuştun gene kocacığın... Hadi koş, çabuk aç kapıyı!” Sonra alçak sesle dualar mırıldandı, babalarını yavrucuklarına bağışladığı için Tanrı’sına yürekten şükranlarını söyledi.

Nuriye Hanım, idare lambasını yakıp merdiven başına koyduktan sonra sokak kapısına indi, kapının sürgüsünü çekti, rezesini eliyle tutarak açma zamanını bekledi. Yüreği ne kadar da hızlı çarpıyordu. Kalp atışlarını kulaklarında duyuyordu sanki. Bu uğultudan kocasının kapıya yaklaşan ayak seslerini işitemeyecek diye korktu. Oysa meç şingirtisinin tempo tuttuğu adımların sekerek kapıya yaklaştığını, çocukların cumbadan, “Babacı, babacii!” “Hoş geldiniz Bey’bacığım!” “Gıcırılı sakızımı getiriniz mi Bey’bacığım?” diye bağıştıklarını duydu. Naim Bey, her zaman olduğu gibi, el biçimi tokmağı kapıya üç kez vurunca rezeyi kaldırdı, kapıyı açtı, “Buyurun, hoş geldiniz!” dedi heyecanlı, kısık bir sesle...

Komiser Naim Bey, içeri girip kapıyı örttüktan sonra karısını kucakladı, “Nasılsın Nuriş? Karanlık, yüzünün gü-

zelliğini görmeme engel oluyor. Yanakların gene pembe pembe mi, yoksa kendini korkuya kaptırarak onları sol-durdun mu gene?” diye takıldı. Nuriye Hanım, kocasının soluklarından içki kokusunu aldı. Elleri de yanakları da ateş gibi yanıyordu erkeğinin. Demek konsoloslukta içirmişlerdi kocasına... Oysa Naim Bey’in böyle bir alışkanlığı yoktu. Evlendiklerinden beri bir kez, hürriyet ilan edildiği gece eve sarhoş gelmişti, bütün gece de kusmuştu.

Naim Bey, kollarıyla sardığı, öpüp kokladığı karısıyla merdivenleri tırmanırken, “Neye konuşmuyorsun? Eve geç geldiğim için darıldın mı yoksa bana?” diye sordu.

Nuriye Hanım, teslimiyet ve sevgi dolu bir sesle, “Size darılmak haddim mi Naim Bey?” dedi. “Ne var ki, gecikmeniz türlü kötü kuruntular getiriyor aklıma, elim ayağım kesiliyor. Az daha gelmeseydiniz kederimden ölecektim.” Naim Bey, karısının çenesini okşadı, “Fransız Konsoloshanesi’nde olduğumu biliyordun, kuruntun neye?” dedi. “Oraya konsolosun arabasıyla gittim. Kim dokunabilirmiş bana? Meğer konsolos bugün işgal komutanlarına kabul düzenlemiş. Bütün yabancı devletlerin konsolosları, ataşeleri oradaydı. Yenildi, içildi, sohbet edildi. Fransız konsolosu, kordiplomatik önünde işgal komutanlarını uyardı, ‘İşgal, askerîdir. Barış imzalanasına değin sivil idarenin Türkler elinde kalması devletler hukuku gereğidir. Askerlerinizin sivil halka kötü muamele etmeyeceklerini, komutanlığınızın da Türk yönetimine saygılı davranacağını umarım,’ diyerek kulaklarını büktü. Dağılmazdan önce komutanlar ve Türk konuklarına armağanlar dağıttı.” Naim Bey, sözünün burasında, elini cebine sokarak, ince, altın bir sigara tabakası çıkardı:

“Konsolosun bana armağanı da bu zarif tabaka işte... İçindeki Fransız sigaraları pek nefis. Yemekten sonra karşılıklı tütürürüz, değil mi Nuriş?”

“Dünyaya gözümü açtığım dan beri muharebe, hep muharebe, arkası kesilmez muharebenin. Abe niçin girsin kara toprağa onca ana baba kuzucukları, gençliklerine doyamadan, ha?” Annemin elinden mektubu kaptı. Dayım kâğıdın dörtgeni içindeymiş gibi ona seslendi: “Anacığın umudunu kesmemiştir Mustafa’ m! Gece gündüz ettiğim duaların yüzü suyu hürmetine Tanrım seni koruyacaktır. Hiç merak etme!”

Zühre Ninem, “Büyük Bozgun” diye anılan 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı’yla başlayan, Balkan ve Birinci Dünya savaşlarıyla süren ve Kurtuluş Savaşı’yla sonuçlanan çalkantılı bir dönemde hayatları parçalanan Rumeli insanlarını anlatıyor. Büyük Bozgun, Zühre Nine’yi doğduğu Vraça’dan Köprülü’ye sürüklemiştir. Bu sürükleniş, devam eden savaşlarla birlikte daralan Osmanlı coğrafyasında oradan oraya, Anadolu içlerine kadar devam eder.

